

Sjøarealene

Notat

Kommuneplan 2027-42

Samfunnsutvikling
07.02.2026

1 Innholdsfortegnelse

2	Innledning	4
2.1	Bakgrunnen for dette notatet	4
3	Sjøarealene i kommuneplankartet.....	5
3.1	Samarbeidsprosjektet kunnskap om sjøarealene 2023	5
3.2	Akvakultur i Sandnes kommune	5
3.3	Havbruksfondet	6
4	Arealformål i sjøen i kommuneplanen	6
4.1	Gandsfjorden	7
4.2	Høgsfjorden	9
4.3	Lysefjorden	12
5	Oppsummering og videre arbeid	12

2 Innledning

2.1 Bakgrunnen for dette notatet

Sandnes kommune forvalter store sjøområder. Strekningen fra Lysebotn til Sandnes havn er i overkant av 70 km. Og sjøarealene utgjør til sammen over 50 000 dekar (50km²). Innenfor disse arealene er det mange ulike naturtyper, brukergrupper og arealbruksinteresser. Kommuneplanens arealformål viser hvilken arealbruk det er lagt til rette for og den konkrete arealbruken er ofte styrt gjennom eget lovverk.

Dette notatet peker i første rekke på områder der det er behov for oppgraderinger og endring av arealformålet i kommuneplanen. Den gir også en oppsummering og kommentarer til innspillene som er kommet i Arealvinduet om ønske om endringer i sjøarealene.

Rapporten gir ikke en fullstendig gjennomgang av alle arealene i sjøen, men peker på noen aktuelle områder.

Formålet med notatet er å legge til rette for en oppdatering og teknisk justering av kommuneplankartet. Anbefalingene gjelder i første rekke justeringer som gir mer korrekt formålsbruk og riktigere arealgrenser. Det anbefales ikke større innholdsmessige arealvurderinger i dette notatet. Forslag om å ta ut areal avsatt til aquakultur eller tilføre nye, bør skje etter en mer grundig analyse av behov og næringsinteresser opp mot natur og friluftsliv. En slik analyse kan være en oppfølgende oppgave til ny kommuneplan.

Planprogrammet peker på at det er behov for en gjennomgang av sjøarealene i kommuneplanen.

Nasjonale myndigheter har signalisert økt satsing på produksjon av sjømat i Norge. I Rogaland har Regionalplan for sjømat som mål å øke produksjonen av sjømat i Rogaland.

I Sandnes opplever vi økende interesse for sjøområdene til både friluftsmål og næring. Dessuten har vi nå bedre kjennskap til de biologiske verdiene i sjøen.

Det er behov for å gå gjennom sjøarealene på en mer systematisk måte i kommuneplanen. Kunnskapsgrunnlaget må styrkes og vi trenger bedre marine kart. Det er en forventning at kommunen legger til rette for matproduksjon og næring på egnede områder. Dette må veies opp mot friluftinteresser og biologiske kvaliteter. For Forsanddelen av kommunen ble det i gjeldende kommuneplan gjort mye arbeid for å digitalisere, oppgradere og tilpasse arealbruken i kommuneplankartet, men det var relativt lite oppmerksomhet på sjøarealene. Dette tilsier at det er behov å se på arealbruken i sjøarealene på nytt.

Begrunnelse for oppgave og forankring i utfordringsbildet: Utfordringsbildet peker på helhetlig og god arealforvaltning som en sentral utfordring fremover. Sjøarealene er viktige natur og rekreasjonsområder og brukes også til næringsaktivitet. Arealbruk i sjø kan inngå i den nødvendige omstillingen som næringslivet er på vei inn i. Oppgaven er viktig for å følge opp nasjonale forventninger til arealbruk.

3 Sjøarealene i kommuneplankartet

3.1 Samarbeidsprosjektet kunnskap om sjøarealene 2023

Sandnes kommune deltok i perioden 2020-2023 i et pilotprosjekt i Rogaland om interkommunalt samarbeidsprosjekt om kunnskap om sjøarealene. I sluttrapporten er det vist til at det interkommunale prosjektet Kunnskap om sjøareala i Rogaland, ble gjennomført i samarbeid mellom Rogaland fylkeskommune og 15 kommuner i fylket.

Hensikten med prosjektet var å etablere et oppdatert, felles kunnskapsgrunnlag for kommunal arealplanlegging i sjø, særlig knyttet til havbruk, fiskeri, naturmangfold og miljøpåvirkning. Prosjektet inkluderte både en skriftlig rapport og et omfattende sett med temakart utarbeidet som planverktøy for kommunene. Dataene er tilgjengelige på Temakart Rogaland:

<https://temakart-rogaland.no/>

Prosjektets kunnskapsgrunnlag kan benyttes som grunnlag for konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven. Det skal også sikre en helhetlig arealforvaltning for å kunne vurdere samlet belastning i sjøområdene.

Prosjektrapporten viser at sjøarealene rommer et omfattende biologisk mangfold, inkludert tareskog, ålegrasområder, skjellsand, bløtbunnsområder, viktige gytefelt og hekkeområder for sjøfugl. En rekke av naturtypene er sårbare for påvirkning fra havbruk, særlig nærings salt, organiske partikler og fysisk arealbeslag.

Kartene er utformet som støtte til kommunenes planlegging og konsekvensutredninger og er et kunnskapsgrunnlag for planlegging og forvaltning.

3.2 Akvakultur i Sandnes kommune

Årlig produksjon av matfisk i Sandnes er en ikke ubetydelig størrelse. Konesjoner for etter akvakulturloven blir forvaltet av fylkeskommunen og staten. I Sandnes er det fire lokaliteter for lakseoppdrett, det er Store Teistholmen, Indre Slettavikneset og Ådnøy.

Tall for Sandnes kommune

Akvakultur lokaliteter i Sandnes	Konesjonens Størrelse, tonn
STORE TEISTHOLMEN Ø	4120
GRÅTNES	1000
INDRE SLETTAVIKNESET	2340
ÅDNØY SØ	1950

Gråtnes lokaliteten i Forsand er ikke et vanlig matfiskanlegg, men et forskningsanlegg for akvakultur som drives av Ewos Innovation.

Andre anlegg i Sandnes:

- Eiane: Det er et anlegg for oppdrett av settefisk på Eiane (Lerøy). Dette er en landbasert lokalitet.
- Ims: Forskningsstasjonen på Ims drives av NINA (Norsk Institutt for naturforskning). Den ligger ved Imsa elva og forsker på villaks.
- Lysefjorden Skjell og Kråkeboller AS har en aktiv konsesjon for produksjon ved Viganeset.
- Det er også under behandling søknad om tillatelse til etablering av akvakulturanlegg for oppdrett av Tunikater mm ved Selvikstakken i Høgsfjorden og Aslakskårвика i Lysefjorden.

3.3 Havbruksfondet

Havbruksfondet er en statlig ordning for å fordele inntekter fra vekst i oppdrettsnæringen til kommuner som stiller sjøareal til disposisjon for oppdrett. Havbruksfondet fordeler midler til kommuner basert på:

- Tildeling og vekst i oppdrettstillatelser (MTB)
- Kommunens geografiske tilknytning til lokalitetene

Det er en aktiv akvakulturnæring i Sandnes, og kommunen er berettiget årlige inntekter fra Havbruksfondet. Årlig beløp Sandnes kommune mottar fra Havbruksfondet har vært relativt høyt de siste årene. Utbetalingene fra Havbruksfondet varierer fra år til år, og i 2025 ble Sandnes kommune tildelt kr. 6,8 mill. fra fondet. For 2024 var beløpet 9,5 mill.

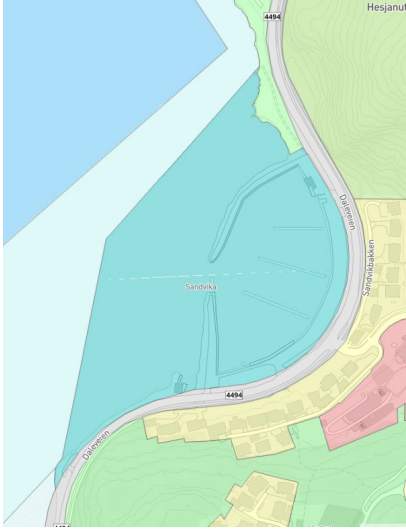

4 Arealformål i sjøen i kommuneplanen

Tabellene nedenfor gir en oversikt over arealer i kommuneplanen hvor det kan være aktuelt å gjøre kartmessige justeringer, eller hvor det er kommet innspill om formålsendring i prosess med ny kommuneplan.

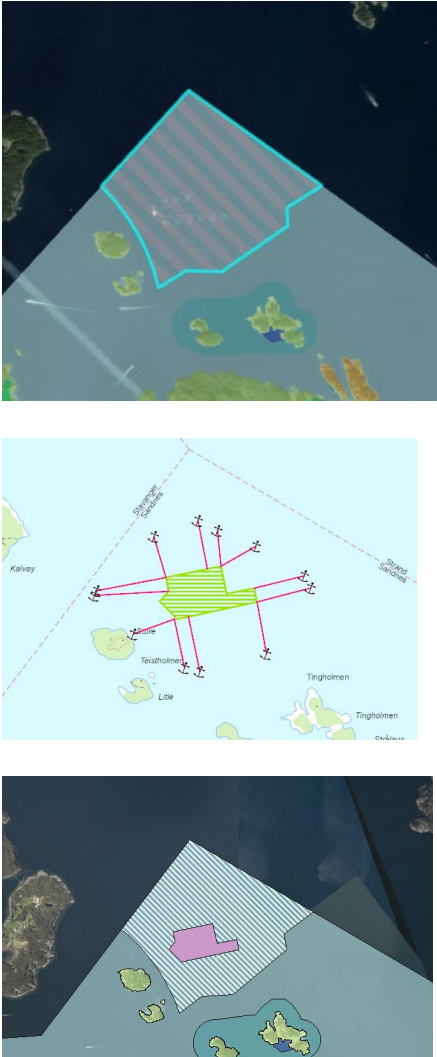
Et hovedgrep er at akvakulturområder kan bli endret slik at en får et tydeligere skille mellom det som er over og under vann. Et formål for arealet som vises på sjøoverflaten (6400 Akvakultur). Og et annet formål for fortøyningsområdet (6800 Kombinert formål i sjø.) Se tabellen nedenfor for Teistholmen.

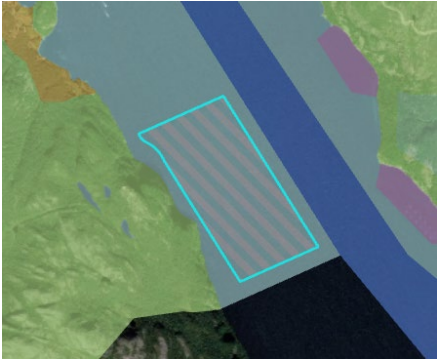
4.1 Gandsfjorden

Gandsfjorden	Kartskisse	Beskrivelse	Kommentar/ konklusjon
<p>Rovika/ Småbåtanlegg/ Ha70</p>	 <p>Rovika, KP2023 og Arealvindu innspill Ha70</p> <p>Reguleringsplanssituasjon.</p>	<p>I Rovika er det en etablert småbåthavn, og ortofoto tilbake til 70-taller viser en arealbruk i sjøen tilsvarende dagens bruk.</p> <p>Reguleringsplan viser at vika er regulert til småbåthavn på land og i sjøen.</p>	<p>Endre formål på land til Småbåthavn i tråd med regulert situasjon.</p> <p>Ha70 utgjør den sørlige delen og eiendommen 38/656 den nordlige. Gjelder også arealene i sjøen.</p>
<p>Aspervika</p>		<p>I Aspervika ved starten av Åsveien ligger et område som kombinert formål i sjøen. 27 dekar. Det er uklart hvilken bakgrunn og opprinnelse dette området har, og det er ikke lykket å finne dokumentasjon på dette.</p>	<p>Arealet endres til generelt arealformål i sjøen, 6001 Bruk og vern av sjø og vassdrag.</p>

<p>Sandvika</p>		<p>Arealet avsatt til småbåthavn i KP er vesentlig større enn det som er regulert og dagens situasjon.</p>	<p>Arealet som ligger <u>utenfor</u> regulert småbåthavn/ molo endres til generelt arealformål i sjøen, 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag.»</p>
<p>«Kaste og låssettingsplasser»</p>		<p>Kaste- og låssettingsplassene er i KP-kartet vist som formålet «Fiske». Arealene har en avgrensing i samsvar med Fiskeridirektoratet som forvalter disse. Det er i alt 20 slike områder i sjøen</p>	<p>Ingen endringer nødvendig. Beholder formålet «fiske» som i gjeldende plan.</p>

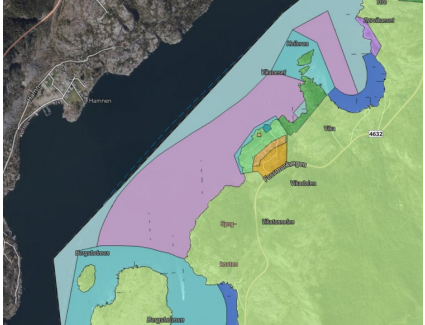
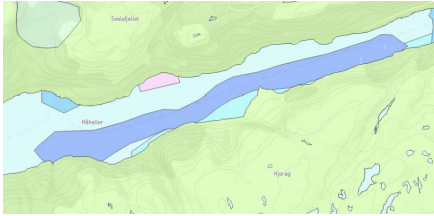
4.2 Høgsfjorden

Høgsfjorden	Kartskisse	Beskrivelse	Kommentar/ konklusjon
Teistholmen		<p>Grieg Seafood har oppdrettsanlegg ved Store Teistholmen. De driver også en konsesjon for undervisning sammen med Strand vgs/ Fylkeskommunen</p>	<p>Arealet som vises i sjøoverflaten vises som formål <i>Akvakultur</i></p> <p>Annet areal / fortøyningsområdet vises som <i>kombinert formål</i> i sjøen, dvs. ingen endringer.</p> <p>Endringen vil bli seende slik ut som i nederste bildet.</p> <p><u>Dette som et eksempel for de andre akvakturområdene i Høgsfjorden og Lysefjorden.</u></p>

<p>Ådnøy</p>		<p>Akvakultur-lokaliteten ved Ådnøy har nylig skiftet eier til Nordsjø Fjordbruk AS.</p>	
<p>Slettavikneset</p>		<p>Akvakultur-lokaliteten ved Ådnøy har nylig skiftet eier til Nordsjø Fjordbruk AS.</p>	
<p>Gråtnes</p>		<p>Lokaliteten ved Gråtnes er en forsknings lokalitet drevet av Ewos Innovation.</p>	
<p>Området ved Selvikstakken. (Hø61)</p>		<p>Det er ikke aktive konsesjoner på området i dag. Pronofa har en søknad til godkjenning for tillatelse til etablering av akvakulturanlegg for oppdrett at Tunikater mm. Innspill fra FNF (Hø61) foreslår at området tas ut.</p>	<p>Det er et av de større og aktuelle arealene for akvakultur i Høgsfjorden. En anbefaler at arealformålet blir liggende urørt frem til ferdig behandling av søknaden.</p>

<p>Høgsfjorden</p>		<p>I <u>gamle Forsand kommune</u> ble en del av Høgsfjorden markert som arealformålet Fiske. Området mellom Forsand og Oanes var utlagt til formål «Ferdsel».</p>	<p>Forslag: Endres til det generelle formålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag».</p> <p>Det blir da samsvar i arealformålet på begge sider av gammel KP grense.</p>
--------------------	--	---	---

4.3 Lysefjorden

Lysefjorden	Kartskisse	Beskrivelse	Kommentar/ konklusjon
Aslakskårvika		<p>Det er ingen aktiv produksjon på lokaliteten i dag. Pronofa har en søknad til godkjenning for tillatelse til etablering av akvakulturanlegg for oppdrett av Tunikater mm</p>	<p>En anbefaler at arealformålet blir liggende uten endringer frem til ferdig behandling av søknaden. Arealformålet blir da endret i samsvar med tillatelsen.</p>
Viganeset		<p>Viganeset. Lysefjorden skjell og kråkeboller AS. Har en aktiv tillatelse for akvakultur til konsum. Blåskjell og kråkeboller.</p>	
Lysefjorden		<p>Område for Fiske. Samme som i Høgsfjorden.</p>	<p>Forslag til endring: Endres til det generelle formålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag».</p>

5 Oppsummering og videre arbeid

Dette notatet peker på områder der det er behov for oppgraderinger og endring av arealformålet i kommuneplanen på sjøareal. Gjennomgangen gir også en oppsummering og kommentarer til noen av innspillene som er kommet i Arealvinduet om ønske om endringer i sjøarealene.

Det foreslås ikke store endringer i arealbruken på sjøarealene som er sett nærmere på. De forslagene som er presentert i tabellen i kap. 3 er mer i kategorien «retting» eller «teknisk justering».

Hvorvidt kommunen skal foreslå større arealendringer, for eksempel å ta ut eksisterende områder for akvakultur (slik FNF har foreslått) eller legge inn nye, bør gjøres etter en mer helhetlig vurdering. Dette kan være en oppfølgende oppgave til neste kommuneplan og blir derfor ikke tatt stilling til her.